

Jutlus Nõos P, 28.04.19 kell 11.00, *Quasimodogeniti*

Lektsioonid: Js 43:10–12; 1Jh 5:4–12

Jutlus: Jh 20:19–31

Laulud: 111 (1–5); 110 (1–5, 6); 88 (1–3); 120 (1–3)

Kui nüüd selsamal nädala esimesel päeval oli õhtuaeg ja seal, kuhu jüngrid olid kogunenud, olid uksed lukus, sest nad kartsid juute, tuli Jeesus, jäi seisma nende keskele ja ütles neile: „Rahu teile!” Kui ta seda oli öelnud, näitas ta neile oma käsi ja külge. Siis said jüngrid rõõmsaks Issandat nähes. Jeesus ütles nüüd neile taas: „Rahu teile! Nõnda nagu Isa on läkitanud minu, nõnda saadan ka mina teid.” Kui ta seda oli öelnud, puhus ta nende peale ja ütles neile: „Võtke vastu Püha Vaim! Kellele te iganes patud andeks annate, neile on need andeks antud, kellele te patud kinnitate, neile on need kinnitatud.” Aga Toomas, keda nimetatakse Kaksikuks, üks kaheteistkümnest, ei olnud nendega, kui Jeesus tuli. Teised jüngrid ütlesid nüüd talle: „Meie oleme näinud Issandat.” Aga tema ütles neile: „Kui ma ei näe tema käte sees naelajälgi ning ei pista oma sõrme naelte asemeisse ega oma kätt tema külje sisse, ei usu ma mitte!” Ja kaheksa päeva pärast olid ta jüngrid taas kodus ja Toomas nendega. Uksed olid lukus, aga Jeesus tuli, jäi seisma nende keskele ja ütles: „Rahu teile!” Seejärel ta ütles Toomale: „Pane oma sõrm siia ja vaata minu käsi ning pane oma käsi ja pista mu külje sisse ning ära ole uskmatu, vaid usklik!” Toomas vastas talle: „Minu Issand ja minu Jumal!” Jeesus ütles talle: „Kas sa usud seepärast, et sa oled mind näinud? Õndsad on need, kes ei näe, kuid usuvad.” Jeesus tegi jüngrite ees veel palju muid tunnustähti, mida ei ole sellesse raamatusse kirja pandud, aga need on kirja pandud, et te usuksite, et Jeesus on Kristus, Jumala Poeg, ja et teil uskudes oleks elu tema nimes.

Möödunud neljapäeval, 25. aprillil meenutati u paarikümnes Lõuna-Eesti kirikus kellahelistamisega täpselt 100 aasta tagust aega, mil Vabadussõjas langes 14-aastaselt Hugo Treffneri Gümnaasiumi õpilane Johannes Luiga. Nagu teada, on tema nimi kantud ka meie kiriku võidukaare alusele mälestustahvlile, sest tegu on Nõo kihelkonnast pärit noormehega.

Vaatasin järele, et 100 aastat tagasi olid ülestõusmispühad u samal ajal, mil praegu. I ülestõusmispüha langes 20. aprillile ja Luiga surmapäev ülestõusmisnädala reedele. Võib-olla oli ilmgi sarnane praegusega ja kevadine loodus ning linnulaul tegid inimeste südamed rõõmsaks.

Kuid käis sõda. Tõsi, sõja murdepunkt oli juba mõni kuu varem toimunud ja eestlased olid nüüd juba vaenlast oma kodumaalt välja tõrjumas. Kuid ikkagi tuli arvestada inimkaotustega ja mitte ükski sõdur ei saanud eesliinil kindel olla, et ta järgmisel hetkel ei lange.

Mida võis mõelda üks 14,5-aastane (Johannes Luiga on sündinud 18. novembril 1904) noormees eesliinil eluga riskides? Kindlasti oli tema südames palju uljust ja kodumaa-armastust, võib-olla ka viha vaenlase vastu. Kuid ta oli surmaga silmitsi olnud juba peaaegu 3 kuud, alates 1919. aasta veebruari algusest, ja küllap oli ka lapseohtu noormehe südames kujunenud mingi veendumus, mis lubas varitsevale surmale julgelt silma vaadata.

Luigast 12 aastat vanem Aleksander Kruus, meie Nõo koguduse õpetaja kahe sõja vahel ja ka ise Vabadussõjast osa võtnud mees teadis palju paremini, mida sõjamehed, ka lapseohtu õppursõdurid võisid lahingutes mõelda. Ja kui ta korraldas 24. veebruaril 1934, seega 15 aastat pärast Vabadussõja sündmusi meie kiriku mälestustahvli paigaldamise, ei valinud ta arvatavasti juhuslikult selle tahvli epitaafiks kirjakohta Johannese evangeeliumi 13. peatükist. See kirjakoht Jh 13:15 kõlab kaasaegses tõlkes nõnda: „...sest ma olen teile andnud eeskuju, et teiegi teeksite nõnda, nagu mina olen teile teinud.“

Jah, õp Kruus oli küll vaimulik ja mõtles Pühakirja terminites, kuid usun, et sõja läbi teinud mehena polnud need sõnad tema jaoks lihtsalt juhuslik valik, vaid pidi väljendama veendumust, miks tema ja tema nooremad ja vanemad sõjakaaslased olid ikkagi valmis surma minema. Pealegi, ärgem unustagem, et Piibli sõna võis tollastel inimestel, sh kooliõpilastel meeles mõlkuda palju enam, sest usuõpetus oli koolides ju tavaline õppeaine.

Niisiis mälestavad meie kiriku marmortahvlile kantud noormeeste tegu Jeesuse sõnad oma

jüngleile, mis pärinevad tema viimaselt õhtusöömaajalt koos jüngritega: „...sest ma olen teile andnud eeskju, et teiegi teeksite nõnda, nagu mina olen teile teinud.“

Mida siis Jeesus tegi? Kõnelesime sellest möödunud nädalal Suure Neljapäeva jumalateenistusel. Jeesus nimelt oli just pesnud jüngrite jalgu, et vaigistada nende omavahelist tüli selle üle, kes neist on teistest suurem ehk tähtsam. Jeesus näitas oma jüngleile alandliku, tavaliselt teenija ülesandeks oleva teoga, et Jumala riigis pole kohta võimuvõitlusel, sest suurim on teiste teenija.

Kui nüüd Johannes Luiga ja temasarnased u 3000 koolipoissi Vabadussõtta läksid, siis ei teinud nad seda arvatavasti iseene pärast, vaid ikka oma lähedaste ja oma kodumaa pärast. Just see teeb nad suureks – mitte see, et nad võtsid nõuks sõdida, selle asemel et kooliharidust omandada. Nii nagu Jeesuse teeb suureks mitte kannatus, mida ta pidi nägema, vaid selle kannatuse eesmärk – anda end ohvriks teiste eest.

Muidugi olid koolipoiste ja teiste Vabadussõja kangelaste missiooni mõõtmed erinevad Jeesuse omast. Sõdurid andsid tookord oma elu ajalike asjade – lähedaste ja kodumaa – eest. Jeesus aga andis oma elu lausa surma enda võimu tühistamise nimel. Võib ka öelda, et sõdurid andsid oma elu lahinguvõidu, Jeesus aga sõjavõidu nimel. Kuid siiski on nii Vabadussõja sõdurite kui ka Jeesuse missioonis ühine joon – iseenda tahaplaanile seadmine ülla eesmärgi nimel.

Johannes Luiga ei näinud võitu sõjas, mille lahingus ta langes. Ometi pidi tema südames olema usk, et peagi see võit tuleb. Täpselt samamoodi pole meie näinud Jeesust, kuid meie südames on usk, et Ta elab ja viib meid kord endaga kaasa igavesse Jumala kuningriiki.

Tänases jutlusealususes kirjakohas ütleb Jeesus Toomale: „Õndsad on need, kes ei näe, kuid usuvad.“ Keegi meist pole Jeesust näinud sellisena nagu ta ülestõusmispäeval ja nädal hiljem (samuti kõigi 40 päeva jooksul enne taevaminemist) oma jüngritele ilmus. Meie osaks on Püha Vaim, kes annab meie südamesse usu. Ja kui me jääme sellele usule kindlaks, siis oleme tõepoolest õndsad.

Ometi teab Jeesus väga hästi, et tarvis on ka tunnistajaid, kelle kogemustele ja veendumustele saavad oma Pühast Vaimust äratatud usu rajada need, kes Jeesust näha ei saa. Just seepärast ilmus ta evangeeliumide järgi paljudele, apostel Pauluse sõnul 1Kr 15:6 koguni enam kui viiesajale inimesele.

Jh 20:31 ütleb evangelist: need Jeesuse teod „on kirja pandud, et te usuksite, et Jeesus on Kristus, Jumala Poeg, ja et teil uskudes oleks elu tema nimes“. Tõepoolest, kogu Pühakirja mõte on selles, et meie, kes seda loeme, usuksime, et Naatsareti Jeesus, 2000 aastat tagasi Palestiinas elanud rändjutlustaja on Looja Jumala Poeg. Ja et me oleksime veendunud, et see usk annab meile elu – mitte ainult siin maailmas, vaid ka igevesti.

Kui Johannes Luiga ja teised koolipoisid 100 aastat tagasi lahingusse läksid, siis olid nad relvastatud. Luiga kohta on teada, et ta langes dessantkomando piilurina püss käes, sest oli vaenlast esimesena märgates tule avanud. Kuid tähtsam kui püss on meie jaoks täna see, et Luiga ja tuhanded temasugused olid relvastatud Jumala sõnaga. Johannes Luigat püss elus püsida ei aidanud, kuid Jumala sõna aitab. Kui ta tundis sõna Jeesusest ja uskus, et Jeesus on Jumala Poeg, siis oli tal elu, mis kestab üle surma.

Johannes Luiga ja teised temasugused oli Ülestõusnu tunnistajad ligimesearmastuse läbi, andes või olles valmis andma oma elu lähedaste ja kodumaa eest. Meie aga, kel võib-olla ei tule tunnistust anda ligimese eest eluga riskides, oleme kutsutud tunnistama nende vahenditega, mis meile on antud – Jumala sõnaga, kristliku eluga ja ligimese eest hoolitsemisega. Kõige selle nimel on Jeesus surnud, üles tõusnud ja ilmunud oma lähedastele jüngritele.

Igäihel on selles tunnistamise töös oma ülesanne. Täna Jumalat selle töö eest, kuid rõõmustagem ka palga üle, mis ustavale töölisele on tõotatud – igavene elu!

Aamen.